

AJUNTAMENT
D'ESPARREGUERA

SANT JORDI 2024 PREMIS DEL XXVI JOCS FLORALS D'ESPARREGUERA

Autor: Francesc Xavier Sánchez Climent
Categoria: Premi de Narrativa Adults
Pseudònim: Tanjiro Hashibira

Mil sols

La selva s'ensonyava sota la bovor d'una abrusadora tarda de juliol. La xafogor era irrespirable. I l'incessant carrisqueig de les cigales s'estenia arreu.

Va escurar el darrer glop de la cantimplora, però l'aigua calenta li deixà la gola tan seca com abans de beure.

Feia hores que esperava. I per no deixar-se endur per la galvana, que ja li pesava als ulls, Hisakawa Yūdai començà a cantussejar amb un imperceptible i malenconiós grinyol de veu:

*Odoma bon-giri bon-giri
bon kara sanya orando
bon ga hayo kurya hayo modoru¹.*

Yūdai s'havia lligat a les branques d'una gran figuera i s'havia ocultat rere els seus pàmpols amples. Des d'allà gaudia d'una visió clara, recta i sense obstacles de la carretera –per anomenar-la d'alguna manera– que pujava de Kiangan.

Sense adonar-se'n, havia començat a compassar la cançó de bressol amb el ritme de les cigales. Un ritme trist.

*Odoma kanjin kanjin
an hito tacha yaka shū
yoka sha yoka obi yoka kimon².*

¹ Tan aviat com arribi l'estiu,
marxaré a la meua ciutat.
Que arribi aviat perquè pugui marxar a casa.

² Soc com un captaire, captaire.
Els són gent rica,
amb bones robes i bons *kimonos*.

Les cançons de bressol japoneses, les *komoriuta*, són plenes de rancúnia, nostàlgia i laments. Algunes, fins i tot, rere el dolç cant, anhlen la mort dels mateixos infants bressolats. Aquest era el desig sincer de la majoria de mainaderes (sempre noies molt joves) que, al llarg dels segles, s'havien vist forçades a deixar casa seva per encarregar-se dels fills d'una classe superior a canvi –i en el millor dels casos– d'un miserable plat a taula i algun abús sexual de tant en tant. Les cantaven d'amagat, quan es quedaven soles, o mentre tenien cura d'un nadó que no era seu i del que n'odiaven els plors, les defecacions i la respiració.

La *komoriuta* que cantava Yūdai era la més estesa a Kyūshū, però no era de les pitjors. Tan sols expressava el lament per la llunyania de la família, de la llar i el temor a la mort en soledat.

*Odon ga ucchin datokya
darega nyatekuryuka
ura no matsuyama semi ga naku³.*

Amb aquest ànim, Yūdai carregà l'Arisaka 97 i se l'acomodà de tal manera que el canó no sobresortís del fullatge i un reflex inoportú en revelés la situació. A través de la mira telescòpica comprovà que, efectivament, tenia una trajectòria neta. Les condicions també eren òptimes: no corria ni un bri d'aire entre ell i el seu futur objectiu. A més, cap carronyaire no s'havia acostat encara al cos del seu company Katsuo, mort de disenteria la nit anterior. Després d'agafar-li el mapa, la brúixola i la cantimplora, Yūdai l'havia deixat estirat al mig del camí, just a la sortida del revolt. Amb una mica de sort, Katsuo li faria un darrer servei.

*Semi ja gozaranu
imoto de gozaru
imoto nakunayo ki ni kakaru⁴.*

³ Qui plorarà per mi si em moro?
Rere la casa, entre els pins de la muntanya,
almenys les cigales cantaran.

⁴ Però no tan sols seran les cigales.
sinó també la meva germana petita.
No ploris, germaneta, que em posaré trist per tu.

Des que s'havia ofert voluntari per lluitar a la Xina, el pensament més alegre –i el més trist alhora– era el record de la seva germana.

La nit que Yūdai va marxar, Kazuko dormia al bressol. L'havia contemplat una llarga estona amb la temptació de tocar-li la pell tendra i els cabells curts, tan fins com la seda i d'una foscuria pura d'obsidiana. Però no ho va fer per no despertar-la i no despertar, de retruc, la mare. No volia sentir els plors i els retrets d'una vídua que estava a punt de perdre també el fill.

En realitat no el necessitaven. Estarien bé. El vell oncle Ryouichi tindria cura d'elles. Ho havien d'entendre: no havia nascut per envellir encaixat entre els límits de la humil casa familiar i els dos minúsculs horts de la part del darrere. Què hi havia d'honorable, en això? I què és la vida sense honor? Quan ets jove, l'honor sempre és lluny de la llar. I la guerra és l'honor més alt de tots, una herència dels avantpassats que cal honorar. Era el que pensava Yūdai. Era el que pensaven la majoria dels nois del Japó.

Molt pocs viurien prou com per veure'n l'error.

Sortí en silenci de casa, situada als peus del mont Inasa. Mentre caminava, i amb la primera claror del matí, la muntanya es desvetllà frondosa, abillada amb una verdor intensa i plena de vida en aquella època de l'any. Yūdai baixà fins al nucli urbà amb nervi a les cames i recorregué els carrers adormits de Nagasaki fins a arribar al port que, en contrast amb la resta de la ciutat, bullia d'activitat. Soldats, mariners, famílies senceres que s'acomiadaven i estibadors que transportaven material per a la guerra omplien el moll a vessar.

Ignorat per la gentada, Yūdai embarcà sol al Noshiro Maru. No es va quedar a la coberta. No tenia ningú a qui dir adeu. Tampoc va fer una darrera ullada a casa seva. Per què? No trigaria a tornar victoriós. I va baixar les escales de metall cap al fosc estómac d'acer del navili.

D'això ja feia vuit anys.

*Odon ga de shi daba
michibata ikero
toru hito go chi hana a guru⁵.*

⁵ Quan m'hagi mort,
enterra'm al marge del camí..
Els vianants hi deixaran flors per a mi.

Un núvol de pols va anunciar l'arribada del seu objectiu i va tornar els seus pensaments al present. Yūdai es va situar en posició, immòbil, amb els batecs del cor retinguts. Va seguir el soroll del motor del *jeep* acostant-se cap a ell fins que el va veure sortint del revolt. Tal com ho havia planejat, el vehicle alentí la marxa fins a aturar-se a pocs metres del cos de Katsuo. Amb allò en va tenir prou. Va prémer el gallet i tot va passar molt de pressa. La bala lluí un fugaç instant sota el sol i travessà el crani del conductor, que va quedar abatut al seu seient amb el coll doblegat enrere.

*Hana wa nan no hana
tsun-tsun tsubaki
mizu wa ten kara moraimizu⁶.*

La cançó s'havia acabat.

* * *

El servei de correus fou el primer que deixà d'abastir la primera línia del front. Feia dos anys que no rebia cartes regularment. I l'última notícia que tenia de casa era de la tardor anterior, just abans de la invasió americana de les Filipines. Des d'aleshores no en sabia res, de Kazuko. Ni de la mare.

Feia setmanes que tan sols menjava i bevia de la selva. No recordava quan havia estat el darrer reforç arribat del Japó que no fos un noi imberbe. I les reserves de munició estaven al límit.

Yūdai no era estúpid. La guerra anava molt pitjor del que es volia reconèixer, però dir-ho en veu alta era traïció. I la propaganda era més intensa com més intenses eren les derrotes. La Guinea Holandesa, Okinawa i Iwo Jima, ja estaven perdudes. A les Filipines, on servia des de feia nou mesos, l'última bossa de resistència es concentrava al voltant del general Yamashita, al nord de Luzon. Era qüestió de temps que també caigués. Però Yūdai sabia que la batalla de veritat no era aquella. La batalla definitiva començaria quan la primera bota americana trepitgés la sorra de qualsevol de les grans illes de la terra mare. Per això havia de fer el que estava fent.

⁶ Quines flors deixaran?
Cam-cam-camèlies.
I l'aigua caurà del cel.

Yūdai baixà de l'arbre amb lleugeresa i observà amb cautela l'entorn. Fins aleshores no s'havia adonat que les cigales havien emmudit a l'uníson quan el tret del fusell imposà el silenci de la por al seu voltant.

Amb els peus lleugers i el sigil après als escenaris de la guerra, Yūdai s'acostà al *jeep* per confirmar la seva excel·lent punteria. Va enretirar el cos de Katsuo de la carretera i el va col·locar amb gran respecte en un marge. Li va fer una reverència, li resà una petita pregària i li deixà una flor silvestre al pit en senyal d'agraïment.

L'americà va ser més difícil de moure. A diferència de Katsuo, aquell home era alt i ferm. Obrí la porta del conductor i l'estirà amb tanta força que el cos inert li va caure a sobre i ambdós van rodolar per terra. L'incident deixà a la vista el crucifix ensangonat que li penjava del coll a l'americà i això va inquietar Yūdai. Era el primer cop en molt de temps que veia tan de prop el símbol de la seva fe cristiana. El va sostenir un instant a la mà. S'assemblava al que duia la seva mare. Amb més respecte que abans, escorcollà l'americà i li trobà una petita Bíblia a la butxaca. L'alçacoll va ser definitiu per dissipar tots els dubtes i una gèlida sensació li recorregué la pell de dalt a baix. Acabava de disparar a un capellà. No anava armat. No representava cap amenaça.

Yūdai era de família cristiana, com tantes famílies de Nagasaki, i no havia previst allò. Consternat, però encara decidit a dur a terme el seu pla, abandonà el cadàver, pujà al *jeep* i desaparegué en direcció a l'oest.

Quan arribà al lloc convingut del delta de l'Amburayan ja era fosc. Feia tard, però Haruo no havia arribat encara i, amagat en la fronda, Yūdai va esperar-lo fins a la mitjanit.

L'espera era inútil: Haruo no vindria. A aquelles hores ja l'havien executat per desertor. El van descobrir per casualitat no gaire lluny del campament quan es dirigia a l'Amburayan. Allà mateix fou decapitat i abandonat amb deshonor. Yūdai no ho sabia però ho intuïa. Dels tres homes que havien planejat fugir de les Filipines i tornar a casa, Katsuo i Haruo ja eren morts.

Yūdai va respirar profundament i es dirigí cap al petit vaixell de pesca que havien robat setmanes enrere. De fet, anomenar-lo vaixell era massa generós. Semblava més un bot de fusta vella. Feia menys de sis metres d'eslora, amb un pal per a una simple vela i un petit motor dièsel d'un cilindre d'origen suec. De dia, reposava sobre la sorra inclinat a babord. De nit, la marea el retornava a la seva forma natural i li donava vida sobre les onades de nou.

Des que havien acordat la fugida, els tres companys havien anat acumulant el poc carburant i les poques provisions enllaunades que tenien a l'abast. Fins i tot havien dejunat a intervals regulars per poder assegurar el viatge. Coneixedors del terreny, havien trobat una ruta segura i unes hores tranquil·les de marxa fins a la costa, evitant les patrulles americanes i japoneses. Ho feien en solitari, en dies alterns i en moments en què era fàcil escapolar-se durant hores; fins i tot jornades senceres. A aquelles alçades de la guerra, la disciplina era gairebé inexistent. I el desordre i laxitud de l'exèrcit japonès en descomposició els van afavorir. Ja no quedaven oficials veterans. I als pocs que quedaven no els importava gaire què feien o deixaven de fer els soldats sempre que no hi hagués una missió o operació en marxa.

Yūdai trigà un parell d'hores a carregar les provisions a bord. Després, provà d'engegar el motor diverses vegades sense resultat fins que el vaixell es despertà amb un ronc sec i esglaiador, gairebé sobrenatural. Yūdai deslligà l'amarra que subjectava el bot al tronc corbat d'una palmera i s'endinsà al mar de la Xina, rumb al nord, emparat per la nit i la lluna nova.

* * *

Després de trenta dies a la mar ja hauria d'haver arribat a casa segons els càlculs que havia previst. Anava amb una setmana de retard. La navegació havia estat plàcida pel que feia a la meteorologia, i no havia patit cap trobada indesitjable amb vaixells de guerra amics o enemics. Tampoc havia fet cap escala per evitar ser capturat per desertor.

Els problemes mecànics, però, havien estat constants. El motor s'engegava i s'apagava sense cap raó. I la vela no li havia servit de res perquè el vent havia bufat poc. El monsó s'havia restringit al sud de les Filipines. Al nord, la calma era completa, un oasi de pau en un món en guerra. Tan sols ell, l'oceà i l'estela que deixava sobre les onades.

En tota la travessia no havia patit pel menjar o pel beure. Duia provisions per a tres persones i, tot i així, les havia racionat amb cura per si un cas. També havia tingut temps per traçar un pla d'acció que el deslliurés de ser detingut a l'arribada, ja fos per l'exèrcit, la policia o el *kempeitai*. Ell no era un desertor. Si tornava al Japó, era per defensar casa seva i la seva família fins al final. Havia trigat massa anys a entendre-ho: l'honor era a la llar.

Ho tenia tot previst. Coneixia mil llocs on desembarcar i amagar-se fins a l'hora de presentar batalla. Seria un fantasma a les muntanyes i, de tant en tant, aniria de visita a casa, d'amagat, desplaçant-se amb la destresa etèria d'un *shinobi*, madurada en la batalla com a franc tirador. Ningú no el veuria mai. Ni tan sols els veïns. Era un veterà, un supervivent. Sabria com fer-se invisible fins al moment d'afrontar la inevitable invasió americana.

Per sort, el viatge arribava a la seva fi. El sol encara no havia sortit, però la nit ja agonitzava. Yūdai va asseure's a l'amura de babord mentre gaudia de la primera vista familiar en una dècada. L'illa minera d'Hashima s'alçava en un horitzó que clarejava massa lent, amb temor, com si el sol tingués por que arribés el matí. En la distància s'intuïa l'illa de Takashima. I, després, vindria l'illa d'Okino, la porta de Nagasaki. Amb el motor a tota potència hauria arribat a primera hora, però, a aquella velocitat, comptava d'atracar a la costa cap al migdia. Tot i el retard, Yūdai clavà la mirada endavant, amb un somriure als llavis, com si ja pogués distingir casa seva en la llunyania.

En aquell mateix instant, Kazuko es preparava per anar a l'escola. L'oncle Ryouichi, com sempre, ja estava a punt per acompanyar-la a peu. El trajecte era llarg. Calia llevar-se d'hora.

La mare feia estona que era a la fàbrica d'armes Mitsubishi, davant mateix de l'estació de tren d'Urakami, i Ryouichi barrà la porta rere Kazuko, encara mandrosa.

La nena, de nou anys, caminava amb passa curta a uns metres de distància del seu oncle, que l'havia d'anar esperant per no perdre-la de vista.

A l'entrada de l'escola de Shiroyama, Kazuko va abraçar-lo amb rapidesa i entrà corrents i rient amb un parell d'amigues seves.

Ryouichi alçà la vista cap al cel serè, que ja començava a il·luminar-se amb la claror del matí, i va pensar que faria un bon dia. Mirà el rellotge. Eren les vuit en punt. Tenia temps de sobra, encara. I va marxar passejant fins al riu.

Tres hores més tard, mentre Kazuko dibuixava un mural en honor de les víctimes del darrer bombardeig a Tokyo, Yūdai contemplava per primer cop el magnífic port natural de Nagasaki, abraçat per les muntanyes verdes però enfosquit pel fum de les fàbriques de guerra. Feia estona que no podia contenir les llàgrimes, per això el va veure borrós, com si fos un somni. Hi havia molta activitat marítima, però no va canviar el rumb per no generar sospites. Sabia molt bé on i quan fer-ho per passar desapercebut. A l'esquerra, el mont Inasa se'l mirava indiferent, com si no el recordés. Tant havia canviat? Tornava sent un desconegut? Al vessant nord hi havia casa seva. No va poder evitar fer un crit de joia. Aviat ensumaria el familiar aroma dels horts i abraçaria la mare però, sobretot, la seva germana. La va intentar dibuixar a l'aire. Quina cara tindria? Seria alta o baixa? Com

seria la seva veu? Quin seria el so del seu riure? I el gest del seu somriure? Inconscientment, va estirar el braç i, amb els dits, va jugar amb els cabells imaginaris de la seva germana mentre la sentia riure com si fos allà mateix quan una llúïssor de mil sols l'encegà de sobte.

Una onada invisible de foc travessà el so, la matèria i la carn dallant tota vida al seu pas. La fusta de la casa de Yūdai es va incendiar; els horts van desaparèixer en un instant; la fàbrica Mitsubishi es va ensorrar; els murs i les finestres de l'escola es van desfer en un sospir i el mural s'evaporà. Kazuko tan sols va veure l'explosió albina. Sense adonar-se'n, la pell tendra i els seus cabells tan fins com la seda i d'una foscuria pura d'obsidiana es volatilitzaren sota la llum com si no haguessin existit mai. Qui s'hauria imaginat que la mort seria blanca?

Aclaparat per l'esclat dels mil sols i pel retruny de mil terratrèmols, Yūdai es desplomà a la coberta com si li haguessin separat el cos de l'ànima. Quan es va poder incorporar, una columna de foc, fum i llampecs s'alçava fins més enllà del cel fosc, com si s'haguessin obert, alhora, les portes de mil inferns afamats i devoradors de vides.

Yūdai desembarcà turmentat per l'horror i va córrer sota una pluja ominosa que ho tacava tot de sutge. Perdut enmig de la desesperació i del silenci agònic d'una ciutat que ja no hi era, Yūdai va desaparèixer entre les cendres de la mort, mirant de recuperar, en va, la vida que mai hauria hagut d'haver abandonat per la guerra.

Tanjiro Hashibira